Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 269. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ГРУДНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 7, 1977 No. 269. VOL. LXXXIV.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ЗАПОВІДАЄ ЗНАЧНІ УСПІХИ ПОЛІТИКИ ЗСА

Вашінгтон. — У спеціяльному інтерв'ю з політичним коментатором Джеймсом Рестоном, поміщеному у виданні ,,Ню Йорк Таймс'' за понеділок, 5-го грудня, президент Джіммі Картер, підсумовуючи перший рік своєї каденції, твердив, що його уряд мав значні успіхи в минулому році в закордонній і внутрішній політиці і передбачає ще більші успіхи в наступному 1978-му році.

Висловлюючи здогад, що його популярність серед американського загалу зменшилася тому, що народ ще не відзискав повного довір'я до уряду після В'єтнамської війни, Вотергейтської афери тощо, як теж тому, що він Картер, порівняльно ,,новик на крайовому форумі'', бо ніколи не був конгресменом чи сенатором, Президент висловив переконання, що ситуація зміниться в 1978-му році, коли громадяни ЗСА підсумують успіхи його адміністрації в цьому році та побачать дальші успіхи в наступному.

Президент зокрема оптимістично висловився про майбутні успіхи в закордонній політиці, твердячи, що в 1978-му році правдоподібно буде підписаний новий договір між ЗСА і СССР щодо обмеження стратегічної атомової зброї, як теж договір щодо припинення будь-яких нуклеярних випробувань-вибухів. Він також передбачає, що дійде до порозуміння між Вашінгтоном і Москвою відносно ,,демілітаризації'' Індійського океану та буде ,,значний прогрес'' щодо замирення на Близькому Сході. Президент переконаний, що Сенат ратифікує новий договір з Панамою щодо контролі над Панамським каналом і що пощастить успішно полагодити конфлікти в Родезії та Південноафриканській Африці, де чорні більшості домагаються передання їм влади.

Щодо внутрішніх справ, то президент Картер дещо більш обережно накреслив можливі здобутки його уряду, передбачаючи, що Конгрес закінчить працю над енергетичним законопроєктом, буде пороблено ,,значні кроки'' щодо реформи системи суспільної опіки (,,велфер'') та далі поліпшуватиметься загальна економічна ситуація країни, хоча може не таким темпом, як тепер, але швидшим ніж в будь-якій іншій країні світу.

Повертаючись до закордонної політики, президент Картер твердив, що тоді, коли попередні уряди наголошували зв'язки ЗСА з СССР, то його уряд висунув багато більше міжнародних питань, як справу пошанування прав людини, ліквідацію расових конфліктів в Африці та ізраїльсько-арабського конфлікту, поліпшення відносин ЗСА з усіми державами Західньої Півкулі тощо.

Щодо внутрішніх справ Президент висловив розчарування, що Конгрес не завжди підтримує його пропозиції, але надіється, що в майбутньому співпраця між Конгресом і Білим Домом поліпшиться.

Коментуючи становище американської преси відносно діяльности його уряду, президент Картер заявив, що хоча траплялися ,,зумисні перекручення фактів і ситуації деякими кореспондентами'', то в загальному відносини між пресою та Білим Домом ,,добрі'' і він ,,високо цінить американську пресу''.

Джіммі Картер не думає, що працює тяжче на пості президента, ніж працював на пості губернатора Джорджії, підкреслюючи, що йому ,,подобається теперішня праця''.

Кількість затруднених збільшилася, але рівень безробіття не змінився

Вашінгтон. — Департамент праці інформує, що протягом листопада додаткових 950,000 осіб знайшли працю, що представляє собою майже рекордову місячну статистику, але в той самий час рівень безробіття майже не змінився, бо зменшився тільки на одну десяту одного відсотка. Коли в кінці жовтня рівень безробіття становив 7 відсотків всієї робочої сили ЗСА, то в кінці листопада виносив 6,9 відсотка.

Речники уряду підкреслили, що статистика за листопад ,,незвичайна і до великої міри загадочна''. Існує кілька теорій чому рівень безробіття зменшився тільки на одну десяту одного відсотка, коли біля одного мільйона осіб знайшли затруднення. Найбільш правдоподібною причиною це те, що в листопаді дуже зросла загальна робоча сила ЗСА, бо майже на 896,000 осіб, що до великої міри зліквідувало здобутки в кількості затруднених.

З уваги на листопадову статистику, пресовий секретар Білого Дому, Джоди Повелл, заявив, що буде майже неможливо до кінця цього року зменшити рівень безробіття до 6.6 відсотка робочої сили, як це раніше плянував Президент Джіммі Картер.

Інж. Є. Івашкова переобрано на голову Об'єднаного Комітету в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. (В. Л-ць). — В суботу, 3-го грудня ц. р., тут у приміщенні Українського Народного Дому при 2-ій евеню відбулися річні Загальні Збори Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку — Метрополітального Відділу УККА, в яких взяло участь 58 представників місцевих організацій, 16 членів Управи і декілька гостей та у висліді яких переобрано на голову суспільно-громадського діяча інж. Євгена Івашкова. При ньому, до Управи КОУАО і до Комітету Оборони України увійшли: адв. Роман Гуглевич — почесний голова, д-р Аскольд Лозинський, мгр Іван Базарко, інж. Юрій Гончаренко, Ірина Куровицька, д-р Ігор Соневицький, інж. Іван Мокрівський, адв. Юрій Волинець — заступники голови, пані Леся Гой, Розалія Полчі — секретарі, Микола Хоманчук — голова фінансової комісії, до якої входять ще: інж. Ярослав Оберишин, Михайло Салдан, д-р Іван Серант і Михайло Юзенів; ред. В. Левенець, ред. І. Длябога — преса й інформація; Комітет Оборони України: мгр Борис Потапенко — голова, Микола Грицковян, Дарія Степаняк, Стефанія Салдан, Роман Юзенів, Михайло Турчин, Всеволод Селенко, Мирослав Йовик, Роман Крупка, Микола Чорний — члени; Мистецько-імпрезова комісія: пані О. Луцька, Володимир Паруга, Дмитро Барна, Любомир Зелик, Василь Мегаль, Григорій Яремчук; референти моло-

(Закінчення на ст. 4-ій)

ЄГИПЕТ ЗІРВАВ ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ З 5 АРАБСЬКИМИ КРАЇНАМИ

Каїр, Єгипет. — У понеділок, 5-го грудня, Єгипет зірвав дипломатичні зв'язки зі Сирією, Іраком, Лібією, Альжиром і Південним Єменом, що вважається за відплату за їхнє критичне становище на ,,вершинній конференції'' арабських держав у Тріполі, на якій засуджено єгипетського президента Анвара ель-Садата за його ініціятиву в намаганні довести до замирення між арабами й Ізраїлем. Єгипетським амбасадорам в столицях тих арабських держав доручено повернутися до Єгипту протягом найближчих 24 годин.

Тріполі, Лівія. — У понеділок, 5 грудня, ,,вершинна конференція'' кількох арабських держав і речників палестинських арабів схвалила дипломатичні та економічні санкції проти Єгипту, закидаючи єгипетському президентові Анварові ель-Садатові, що він своїм діялогом із ,,сіоністами'' послабив об'єднаний арабський фронт. На санкції погодилися Лівія, Сирія, Альжирія, Південний Ємен і представники ряду палестинських груп, між ними Палестинської Визвольної Організації (ПВО), але відмовилася підписати спільну резолюцію делегація Іраку, яка спершу твердила, що санкції ,,надто слабі'' і вимагала, щоб ,,вершинна конференція'' формально заявила, що відмовляється від будь-яких мирових переговорів з Ізраїлем і відкидає Резолюцію ч. 242 Об'єднаних Націй, яка посередньо визнає існування Ізраїля.



Президент Анвар ель-Садат промовляє в Каїрі

Хоча перед закінченням конференції Ірак дещо послабив свої вимоги, то делегація тієї держави все одно відмовилася підписати спільну заяву. Коментатори припускають, що іракці, які конкурують із сирійцями щодо провідної ролі серед ,,радикальних'' арабів, хотіли, щоб ,,анти-Садатський фронт'' був формально створений під час

(Закінчення на ст. 4-ій)

Державний департамент старається про допущення більшої кількости емігрантів зі Східньої Европи і В'єтнаму

Вашінгтон. — Американські засоби масової інформації протягом останніх кількох днів повідомляли, що Державний департамент, зокрема сам державний секретар Сайрус Венс, робить заходи в Конгресі і Департаменті справедливости, щоб допустити до ЗСА понад 5,000 додаткових емігрантів із Совєтського Союзу та інших країн Східньої Европи, переважно жидів, які тепер перебувають в Італії, де очікують в'їздих віз до ЗСА. Секретар Венс і демократичний сенатор Едвард Кеннеді із Массачусетс заступають становище, щоб не було жадної верхньої межі щодо кількости осіб, які кожного року можуть прибувати до ЗСА. Державний департамент також робить заходи, щоб до Америки допустити 10,000 додаткових втікачів з В'єтнаму, які тепер живуть в жахливих умовинах в портових містах різних країн Південно-Західньої Азії, або навіть на човнах на відкритому морі, бо деякі з тих держав відмовляють їм притулку. Як відомо, в першій половині 1975-го року до ЗСА прибуло біля 145,000 втікачів з В'єтнаму, Камбоджі і Ляосу, а на початку цього року американський уряд дозволив додатковим 7,000 втікачам з тих трьох комуністичних країн поселитися в ЗСА. З уваги на те, що кількість втікачів від комуністичного терору продовжує зростати, Державний департамент пропонує, щоб 5,000 втікачів одержали право прибути сюди негайно, а також, щоб в майбутньому могли поселитися в ЗСА ще 5,000 цих втікачів.

Українка з мужем переплила вітрильником Атлантик, пише про ,,малий світ''

На 2-ій сторінці в цьому числі ,,Свободи'' надрукована стаття: ,,Який малий цей світ!'', в якій авторка, пані Олена Бойко-Смит, оповідає про свою дивну та одначково радісну, але і несподівану зустріч з іншими молодими українськими ,,волокитами'' в малій, прибережній місцевості Африки.

Авторка цієї статті (і ,,ескапади''), магістер фармацевтики Олена Бойко Смит, з Орандж, Конн., після відповідної підготови вибралася з мужем малим вітрильником ,,довкола світу'', мабуть перша з українців переплила щасливо на вітрильнику Атлантійський океан, що забрало їй 21 день з Вірджінії до Азори та 9 днів з Азорів до Ґібральтару. В листі пані Олена пише, що ціллю її небезпечної подорожі вітрильником є ,,відкривати та пізнавати красу світу''. Під цю пору пані Олена з мужем зимує (таки на вітрильнику) біля східнього побережжя Еспанії, та, очікуючи весни, звиджує Західню Европу і приготовляється до дальшої подорожі. Багато з нашої молоді знають пані Олену з відбиванкового корту ,,Союзівки''.



Олена Бойко з мужем на вітрильнику

НЮРНБЕРҐ В РИМІ: СВІДКИ НА ТРИБУНАЛІ САХАРОВА ОБВИНУВАЧУЮТЬ СССР У НАРОДОВБИВСТВІ

Рим (В. М. терефоном). — При великому зацікавленні італійської та міжнародної опінії проходили тут від 25-го до 28-го листопада ,,Слухання Сахарова'', популярно відомі як Трибунал Сахарова. Організаційний комітет слухання, складений головно із скандинавських громадських діячів з осідком в Копенгагені, де відбулася перша сесія трибуналу в 1975-му році, на цей раз рішив відбути свою другу сесію в Римі.

З уваги на актуальність Белградської конференції, а також еврокомунізму в сучасній політичній ситуації Західньої Европи, слухання викликали широкий розголос. Італійське телебачення, радіо і преса, як рівнож інша преса, звернули пильну увагу на перебіг слухань та іноді драматичні свідчення живих свідків драстичного порушення основних прав людини.

Трибунал нагадував Нюренберг

В новій частині Риму, де знаходиться Палац конгресів, проходили засідання Трибуналу. Будинок і заля виглядали наче озброєна твердиня. Заходи безпеки і охорона поліцією палацу та окремих приміщень були загострені. Організатори боялися, щоб не було спроби атентату чи іншого перервання слухання з боку крайніх елементів. Тільки в залі Трибуналу не було озброєної сторожі, бо не було кого обороняти: підсудних не було. На відміну від Нюрнберґського процесу, тут не сиділи підсудні на лаві. Їх судили у відсутності і не поіменно, лиш їх діла та систему, яка допускається таких злочинів. Згадка про Нюрнберґський трибунал не раз падала у свідченнях та в опініях правних експертів, а також згадувалося про злочини проти людства та народовбивство чи навіть культуровбивство. Пов'язання з Нюрнбергом було підкреслене ще й тим, що головою трибуналу в Римі був Симон Візенталь, директор Жидівського Документаційного Центру у Відні, людина, яка останні 30 років присвятилася розшукам злочинців, винних в народовбивстві жидівського народу. Між іншим, д-р Візенталь до вибуху Другої світової війни був адвокатом в Бережанах. Заступниками голови були: данець Андерсон, від екзекутиви Організаційного комітету, та проф. Бинніо Джорджі з Пізи, активіст організації Амнесті Інтернешенел.

Сорок осіб з академічного, політичного, релігійного, профспілкового і правничого секторів та представників понад 25 країн належали до панелю, який опитував свідків. Між цими останніми були найсвіжіші ,,видворені'' дисиденти — Єфрем Янкелевич, що заступав свого тестя д-ра Андрея Сахарова, і Тетяна Ходорович, донедавна редактор самвидавної ,,Хроніки подій'' та адміністраторка фонду Солженіцина. З українців в цьому панелі були: проф. д-р Богдан Боцюрків з Оттави і проф. д-р Василь Маркусь з Чікаго.

Лава свідків була заступлена численними відомими прізвищами совєтських дисидентів, а також ,,видворених'' осіб з країн Східньої Европи. Крім цього, виступали з фаховими опініями, після кожного свідчення, правні експерти, які здебільша донедавна працювали адвокатами чи викладачами права в СССР і інших країнах комуністичного бльоку. Колишній ленінградський адвокат Люрі, а тепер професор Манітобського університету давав найкраще обґрунтовані опінії.

В останньому дні слухання виступало шість правників, які були зголосилися обороняти перед со-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Президент Картер дорікає Польщі за бльокування справи злуки родин

Вашінгтон. — Помимо того, що президент Джіммі Картер задумує за неціліх чотири тижні відвідати Польщу, він, у своєму піврічному звіті до Конгресової Комісії безпеки і співробітництва в Европі, дорікає варшавському урядові, що той бльокує справу злуки родин, що противиться Гельсінкській угоді. Президент заявив, що Польща, якщо йдеться про злуку родин, стоїть на останньому місці. ,,Польський рекорд, — заявив президент Картер, — є дуже незадовільний і є найгіршим у Східній Европі''. Не є виключним, що президент Картер, який плянує відвідати Польщу в днях 30 і 31 грудня ц. р., порушить цю справу у розмові з представниками польського уряду, бо права людини і злука родин, які були забезпечені Гельсінською угодою, не перестають цікавити Президента ЗСА.

,,Ми продовжуватимемо підносити цю справу в надії знайти гуманітарну розв'язку'', — заявляє президент Картер у своєму звіті Конгресовій Комісії.

Еспанські провінції демонструють, домагаються автономії

Мадрід, Еспанія. — Пресові агентства інформують, що в неділю, 4-го грудня, більше як три мільйони осіб брали участь в демонстраціях у багатьох провінціях Еспанії, ціллю яких є збільшити вимоги більшої свободи для провінційних урядів. Спеціяльні поліційні відділи і цивільні гардисти сильно зударилася у місцевості Малага, у висліді чого одна особа загинула, а кільканадцять були поранені. Згідно з інформацією крайового пресового бюра, в зударі з поліцією загинув 19-річний студент в місцевості Малага, а багато осіб, в тому 20 поліцистів, було поранені. Зудар тривав кільканадцять годин. Інші демонстрації, метою яких рівнож було домагатися більшої автономії для провінції, відбулися в південній частині Андалюсії і Ґаліції, але там не було жертв у людях. Інцидент в місцевості Маляга розпочався з того, що приблизно 200-тисячна товпа розпочала обкидувати поліцію камінням й іншими речами, здирала з будинків еспанські прапори і на їх місце вивішувала свої зелено-білі тощо. При тому великі маси народу нищили все, що було по дорозі — перевертали і підпалювали автомобілі, вибивали камінням виставові вікна в крамницях і турбували прохожих. Демонстрації віддзеркалюють новий напрям еспанських регіоналістів, які використовують демократичні свободи в Еспанії. У першій половині цього року федеральний уряд в Мадріді надав більше автономних прав Каталонії, а також розпочались переговори про надання автономії для басків.

УВ'ЯЗНЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕНИК МУЖНЬО ВИСТУПАЄ В ОБОРОНІ ЖИДІВСЬКИХ В'ЯЗНІВ В СССР

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Отець Василь Романюк, якого заклик на оборону віруючих в СССР, зокрема української Церкви був свого часу надрукований, — виступив на захист ув'язнених жидів, зокрема Едварда Кузнєцова. Передаємо текст цього самвидавного документу:

,,Звернення до євреїв і до всіх людей доброї волі.

Мало знайдеться на світі народів, історія яких не була б у той чи інший спосіб переплетена з історією ізраїльського народу. Господь вибрав цей народ, прирікши йому унікальність долі — долі нелюдсько тяжкої, але разом з тим він наділив його особливою стійкістю. Ця стійкість, збагачена вірністю заповітів батьків, споконвіку показує світові приклад небуденної духовости. Два невимовно довгі тисячоліття нащадки великого Авраама стогнали у вавилонських неволях, одягались у веретище і посипали голову попелом. І нарешті, за виконання приреченого і заради страждань із синів Ізраїля, над Сіоном засіяла зоря Давида і світло її сягнуло до найглухіших закутків діяспори, осяявши надією обличчя тих, у чиїх серцях ніколи не вмирала надія повернутися на землю своїх батьків і сколихнула тих, які під гнітом віковічних утисків ледве не зреклися важкої та славної приналежности до сімени Якова.

Нема сумніву, що одним з основних критеріїв духовности, людяности і культури того чи іншого народу є його ставлення до єврейського питання. Так було і так буде на віки вічні. В наші часи, коли так чудесно здійснюється пророчене Всевишнім повстання Ізраїля з праху, ставлення тої чи іншої держави до єврейського питання значною мірою зводиться до проблеми єврейської реабілітації. Взагалі держава, ворота якої закриті для вільного пересування людей, не може бути антидемократичною, але вона всемеро нелюдська, коли перешкоджає євреям повернутися на землю своїх предків. Довгі роки радянський уряд лицемірно віщував, що в СРСР нема єврейського питання, як нема й євреїв, які хотіли б виїхати до Ізраїлю, аж поки 1970 року група євреїв, що її очолював Е. Кузнєцов і Димшиц, не зробила спроби нелегально покинути країну, яка стала їм тюрмою. З того часу радянська еміграційна політика, галасливе лицемірство якої було публічно викрите, частково лібералізувалося — багато й багато тисяч уже змогли виїхати з СРСР, ще більше тисяч мріє про це. Право на еміграцію — велике людське право, і коли воно здійснене хоч у такій малій мірі, як це здійснено в СРСР, багатьом дихається легше.

Але що ж ті, що так самовіддано повстали проти фараонства, лицемірства і жорстокости? Доки ще страждати їм у темницях, що їм неправі судді офіційно поставили як провину, а за те, що вони відважно здерли підступну машкару з обличчя фараонства, за те, що вони стали символом стійкого спротиву найліпшої частини єврейства державній політиці змушування усіми правдами і неправдами до асиміляції. Ні, — асиміляція це не є фізичне знищення народу, це традиційний ґеноцид, який трудно приховати від очей світу та уникнути загального обурення, це — той засіб, який націлений на самий

(Закінчення на ст. 3-ій)

Москва позбувається ще одного дисидента

Москва. — Ассошіейтед Пресс інформує, що комуно-московські верховоди позбуваються ще одного політичного дисидента, цим разом Александра Подрабінека, автора документальної книги про застосування психіятрії для політичних цілей і ламання дуже непокірних політичних в'язнів. Подрабінека, якому минуло тільки 24 роки життя і який вважається наймолодшим дисидентом в Москві, передав підпільним шляхом документальний матеріял на Захід і книжка появилася на початку цього року, викликаючи неабияке враження у західніх країнах. Багато матеріялу для своєї праці Подрабінек призбирав в часі своєї подорожі на Сибір минулого року, в часі якої він мав нагоду відвідати багатьох в'язнів, а також тих осіб, які живуть тепер у спеціяльних колоніях і не мають права повертатися до своїх республік. Подрабінека, який раніше працював медичним робітником, викликали в четвер, 1-го грудня ц. р. на ,,розмову'' до КГБ і заявили йому, що на протязі 25-ох днів він і його брат Кирило повинні покинути Совєтський Союз, а якщо цього не зроблять то їх поставлять під суд за очорнювання соціялістичної системи.

Алексадндер Подрабінек опісля заявив, що його батько і брат Кирило можуть виїхати за кордон разом з ним, згідно зі словами офіційних чинників КГБ.

Совєти ,,видворили'' Діну Камінську

Лондон, Англія. — Ройтер інформує, що Совєтський Союз ,,видворив'' Діну Камінську, правника по фаху, яка намагалася обороняти арештованого жидівського активіста і колишнього члена Комітету нагляду за виконанням Гельсінської угоди Анатолія Щаранського. Діна Камінська заявила кореспондентам на летовищі біля Лондону, що її покликали спочатку до КГБ, а потім до пашпортового відділу і наказали виїхати з СССР після як вона прийняла пропозицію матері А. Щаранського обороняти його на процесі, який незадовго відбудеться. Мені наказали покинути СССР на протязі чотирьох днів, — заявила Камінська, хоч імени Щаранського у розмові не згадувалось. Анатолій Щаранський, як відомо, перебуває в одній з московських в'язниць і очікує суду за ,,зраду батьківщини'' та передавання відомостей закордонним журналістам і американсь-

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Поважна загроза

Недавно в Трентоні, Н. Дж., відбулася пресова конференція, під час якої кілька лікарів-спеціялістів, покликуючись на досліди Колюмбійського університету та інших наукових установ, доказували, що довготривале вживання наркотика маріхуани може спричинити аномалії в немовлятах, стерильність у дорослих осіб та безповоротне ушкодження мозкових клітин.

Беручи під увагу факт, що протягом останніх кількох років велика кількість визначних лікарів і науковців підкреслюють дуже шкідливі наслідки від вживання маріхуани, досить дивним виглядає заклик президента Джіммі Картера до Конгресу, щоб законодавці зліквідували федеральні кримінальні кари, які тепер стосуються осіб, в яких знайдено малу кількість маріхуани, призначену для ,,приватного вжитку''. Президент кілька місяців тому зазначив, що його уряд не плянує ,,легалізувати вживання маріхуани'' і далі буде притягати до судової відповідальности продавців маріхуани,але вважає,що такі кари як терміни ув'язнення для осіб,що їх переловлено з малою кількістю маріхуани, несправедливі, бо на ціле життя накладають на ту особу тавро кримінального злочинця, хоча дана особа не порушила жадного іншого закону. Президент Картер вважає, що треба далі затримати грошову кару для осіб, в яких знайдено маріхуану, але переконаний, що переловлені особи не повинні бути обтяжені на ціле життя кримінальним рекордом.

І хоча на перший погляд пропозиція президента Картера може виглядати гуманною, мовляв, він не хоче, щоб особи, які поповнили одну помилку, терпіли за неї ціле життя, то фактично ця пропозиція дуже небезпечна і то для цілого населення ЗСА.

Поперше,існує досить доказів, що вживання маріхуани школить не тільки особі, яка цей наркотик вживає, але теж може спричинити аномалії в немовлятах, якщо мати вживала маріхуану під час вагітности.

Подруге, якщо будуть знесені кримінальні кари для осіб, в яких знайдено малу кількість маріхуани, то імпорт цього наркотика до Америки зросте, як теж збільшиться кількість осіб, які вживатимуть маріхуану, зокрема серед молоді, бо багато людей, які дотепер бояться пробувати цей наркотик — їм же загрожує ув'язнення і кримінальний рекорд — втратять той страх, знаючи, що їм загрожує тільки грошова кара і більш нічого, як це пропонує Білий Дім.

Отже, в дійсності президент Картер пропонує зліквідувати ,,відстрашаючу силу'' законів, які стосуються зловживання маріхуаною. Пропозиція Президента може мати ще навіть більш загрозливі наслідки для населення ЗСА,бо людина,яка може легше набути маріхуану,з часом може перейти і на більше шкідливі наркотики, як кокаїна, морфіна, героїна тощо. Як відомо, в Америці найбільший відсоток наркоманів — це молодь.

Невдала пропаґанда

Совєтська преса, яка, як відомо, є повністю підпорядкована пропаґандивним цілям Компартії, віддала в останньому часі багато місця ,,військовим плянам Пентаґону" і силі американських військових залог у Західній Німеччині, які, мовляв, з кожним роком зростають, як також зростає їхня боєздатність у пов'язанні з доставою до Европи нової, більш усучасненої зброї і технологічних апаратів, пристосованих для військових цілей. Військові фахівці Пентаґону і Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) дивувалися спочатку совєтською ,,тривогою" про збільшення бойової сили НАТО в Европі, а потім додумались, що підставою до цієї барабанної пропаґанди стала висилка військовим командуванням ЗСА до Західньої Німеччини 150 новочасних гавбиць, які можуть вистрілювати звичайні набої і набої з атомовими головками. Здавалося б, що немає потреби піднімати шуму з пересунення однієї артилерійської батерії, чи говорити про зріст воєнного потенціялу ЗСА в Европі, бо кожному відомо, що Совєтський Союз безупину зброїться й удосконалює технічну якість своєї зброї та поповнює свої військові залоги в сателітних країнах, зокрема у Східній Німеччині, при чому це зброєння має наскрізь аґресивний характер і його не можна виправдати потребою оборони. Це ствердження зробили військові фахівці НАТО на своїй річній конференції в Брюсселі, а також на зустрічі з президентом Джіммі Картером у Лондоні.

Контрольована компартіями Совєтського Союзу і східнього бльоку держав преса також висловила ,,занепокоєння" приїздом до З'єднаних Стейтів Америки японської військової делегації для обмірковання загального політичного й військового положення у світі,а зокрема в країнах Азії. Візиту японських військовиків у Вашінгтоні розцінюють в Москві цілком неоправдано, як намагання Пентаґону творити новий оборонний трикутник — Вашінгтон, Токіо, Сеуль, який на далекому півдні сполучувався б з ,,аґресивним бльоком держав", до яких належать ЗСА, Японія, Австралія і Нова Зеляндія. Всі оті ,,тривоги" комуно-московські імперіялісти чомусь тісно пов'язують з іменим сенатора Генрі Джексона, демократа зі стейту Вашінґтон, якого совєтська преса називає ,,гробокопателем політичного відпруження", бо він, мовляв, є великим прихильником холодної війни. Очевидно, совєтські пропаґандисти нічим не арґументують своїх закидів проти сенатора Джексона, коли твердять, що його бюро у Вашінґтоні є не тільки ,,штабом противників відпруження, але й центром антикомунізму". Всі оці совєтські пропаґандивні бальони потрібні комуно-московським верховодам для прикриття їхніх пенетраційних заходів у різних частинах світу, спертих власне на величезну совєтську мілітарну силу, бо, як стверджують спеціялісти НАТО, Москва систематично розбудовує й уліпшує свої військові сили, готуючись до захоплення влади у цілому світі, згідно з передбаченою ще Леніним програмою.

Відкритим тепер стоїть питання, як Захід реаґуватиме на фальшиву совєтську пропаґанду, за якою скриваються

Василь Федорончук

ПОТРЕБИ І МОЖЛИВОСТІ КОНСОЛІДАЦІЇ

I

Консолідація — актуальна вимога

Питання політичної консолідації української еміґрації не перестає бути актуальним і продовжує бути предметом обговорення в пресі та конкретних заходів з боку політичних і громадських чинників. Не підлягає сумніву факт, що для введення успішнішої політичної дії з боку екзильних українців на користь справи визволення України з-під російсько-совєтського панування є потрібним об'єднанням всіх самостійницьких політичних сил в єдиному керівному політичному центрі. Намагання досягти консолідації ніколи не припинилися і в різних періодах після Другої світової війни більшість українських політичних партій і організацій були сконсолідовані в Українській Національній Раді, як екзильному передпарляменті, що є одним із складових органів Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі, побіч Президента, Віцепрезидента і Уряду УНР в екзилі.

Є незаперечним що об'єднаним фронтом українські політичні угруповання досягли б у своїй діяльності більших результатів на внутрішньому і зовнішньому політичному відтинках, ніж коли діють розпорошеними силами. Єдність дії політичної еміґрації мала б також позитивний, морально підбадьорливий вплив і на рух спротиву в Україні, на боротьбу, що її різними засобами провадять українські патріоти на Батьківщині.

Екзильні українці і рух спротиву в Україні

Рух спротиву в Україні виявляється у формах леґальній і підпільно-революційній. Одні українські патріоти, застосовуючи тактику леґалізму, борються за елементарні людські й громадські свободи (напр. українська група сприяння виконанню Гельсінкських угод); за свободу сумління і релігійних віровизнань; за права української мови, яку окупаційний режим усуває зі шкільної системи, особливо з високих учбових закладів і з ,,республіканських'' адміністративних установ, замінюючи її мовою російською; за розвиток української культури і за збереження українських національних традицій тощо. Вони домагаються припинення політики русифікації й національного гноблення. Але, діючи в рамках совєтської конституції і так зв. ,,соціялістичної законноти", вони примушені обмежуватися до ставлення цих мінімалістичних домагань, при чому посилаються і на фальшиву ленінську національну політику та на паперову совєтську конституцію, яка формально забезпечує елементарні людські й національні права, включно з правом України та інших ,,союзних" республік на відокремлення від СССР.

Проте, існує в Україні і підпільно - революційний рух спротиву, який бореться проти російського імперіялізму революційними методами і ставить собі за мету визволення України з-під російсько-комуністичного панування і створення незалежної української держави (згадаємо, наприклад, відому підпільну групу під назвою ,,Український Національний Фронт").

Відмінні тактики і методи боротьби, якими користаються окремі українські патріоти чи організовані групи на Батьківщині, є обумовлені окремими специфічними обставинами, особистими можливостями і нахилами чи навіть переконаннями. Однак, яких методів боротьби — леґальних чи нелеґальних — вживали б учасники руху спротиву в Україні, всі вони усвідомлюють, що вільний всебічний національний розвиток українського народу є можливий тільки в незалежній українській державі і тому напевно всі вони є за цілковиту ліквідацію совєтської системи й імперії.

Прізвища деяких героїчних борців за національні права і свободу України, між якими Валентин Мороз, вже стали світлими символами українського руху спротиву проти московсько-совєтського окупанта. Терор і жорстокі знущання, застосовувані супроти них нелюдяним режимом і російськими шовіністами, не зламали їхнього духа і їхньої рішености продовжувати боротьбу за шляхетні й невмирущі ідеали людської і національної свободи.

Екзильні українці мусять слідкувати за національно-визвольними процесами в Україні, вивчати їх і всіляко їх підтримувати, але їхня політика не сміє достосовуватися до тактики леґалізму, яку застосовує частина українських патріотів на Батьківщині, а мусить синхронізуватися з політичною програмою і революційною стратегією підпільного руху спротиву, котрий бореться за ідею державної суверенности України.

Основні постуляти української національно-визвольної політики

Консолідація, якої прагнуть широкі кола української еміґрації, може і повинна здійснитися на базі виразної національно-визвольної політики і стратегії. Основним непорушним постулятом української національно-визвольної політики є відновлення самостійної, суверенної і

(Продовження на стор. 4-ій)

Володимир Янів

ДОВКІЛЛЯ ТА ЛЮДИНА — ВЧОРА Й СЬОГОДНІ

(2)

Це не важно передбачити, що перевага анонімного числа т.зв. ,,повнолітніх" (чи ,,дозрілих"), або охлократія числа призводить до знецінення чеснот: Наскільки легшою є дорога зречень, як дорога трудолюбивого змагання: сьогодні на першому пляні ставляється дорогу безконечного дозвілля, плиткого розговору, уживання, погорджуючи стрімкою дорогою твердої праці, що веде до далеких цілей, але ж яка вимагає постійних замозречень із дрібних приємностей, із одночасним найвищим самоопанованням та самопосвятою. А що важко уявити собі, щоб можна було постійно тільки уживати без постійного заробітку, то погоня за дешевим грошем для легкого життя належить до сумних ,,знаків часу", — звичайно із самозрозумілими наслідками, що призводять до злочинів (виманювання й використовування, шантажу, ошуства, крадежі чи навіть розбою) чи до анархістичного розбиття цілої суспільности привабливими міражами кращого майбутнього. Високий ідеал свободи одиниці знижено сьогодні до самоволі найбезоглядніших, а при тому найважче вдарено по найчесніших та найсумлінніших. Вони не вміють боронитися і стоять в обличчі сучасного ,,довкілля" таки безборонні. Але ж справжня свобода засновується на засаді свободи кожного. Хто однак свободу другого зловживає для власної наживи чи користи, провинюється проти основних засад справедливости. Як я нотував деякі думки до цього мого ,,впровідного слова", почув я з паризької радіостанції пересторогу, що при новім заповідженім поштовім страйку треба рахуватися із труднощами у телефонічних сполуках; значить, що до смертельно хворого не можна буде прикликати лідаря, чи поготівля до пораненого в дорозі. Про смерть найближчих не можна буде повідомити свояків чи приятелів, не говорячи вже про те, що спричинений постійними страйками хаос може тільки погіршити, а ніколи не поправить загальної ситуації. Зрештою, подібну ситуацію пережив я особисто перед кількома роками під час летунських страйків у Америці, коли ніколи не можна було передбачити години відлету і я глядів тоді на сумні обличчя важко хворих на їхніх візочках, перекочуваних годинами із місця на місце. В подібних випадках важко не поставити собі непокоячого питання, як далеко може йти цього роду ,,свобода", і де зачинається вже самоволя звичайного особистого чи групового еґоїзму, яка власний добробут (іноді, тільки хвилевий) ставить вище від добра загалу, і то без уваги на примітивну приличність.

При розгляді цілости не вільно залишити поза полем нашої уваги, — і зокрема не можна цього зробити тепер у Німеччині, — що ідеал свободи одиниці до тієї міри використано, що в ім'я якоїсь нездефіньйованої утопії свобідних громад чи вільних комун мордується співгромадян, затримується й тортурується безпричасних та невинних закладників (в тому числі: дітей, важко хворих, чи старців), що ограблюється банки, чи підпалюється магазини. Манія нищення має розкласти цілу суспільність за сумнівним моттом: ,,чим гірше, ти краще." Коротко: загроза затроює ціле життя. А втім, незаперечно можна ще зрозуміти, що завжди і скрізь були групи фантастів чи фанатиків, іноді навіть ідеалістів, які зійшли на бездоріжжя демонічних починів чи дій. Це невідрадне явище, але ще не загрозливе. Загроза зачинається, коли ці почини знаходять позитивний та масовий відзвук, із жалюгідними виявами симпатії, — коли злочини зачинають вкриватися ореолом слави. Щойно ці прояви є доказом розкладу суспільности, серйозної недуги трагічної доби переситу, кризи певного життєвого стилю, питоменного для цілої культури. І тому треба поставити шпенґлерівське питання, чи ми стоїмо перед сумерком тисячелітнього циклу людського розвитку й поступу. А найсумніше — і при тому зовсім незрозуміле — є явище, що найбільша вина падає власне на тих, які мали б бути пророками шляхетного гуманізму, як ними вони були посьогодні: на інтелектуалістів. Це вони сьогодні проповідують не чесноти і не обов'язки, не лад і законність, але розклад та переворот це вони стають насамперед злощасними оборонцями модерних Геростратів.

Це можливо, — ба що більше: це певне, що сучасний суспільний лад далекий від ідеального, але ж цей лад напевно кращий, як хаос нищення, вимушений насиллям. І це саме інтелектуали були б насамперед покликані до того, щоб шукати й знаходити шляхи до покращання, до удосконалення, — а згодом вони саме мали б вказувати суспільності на ці шляхи, — але ж у повній пошані до кожної ОДИНИЦІ — з повною любов'ю до неї, до ближнього, з почуттям солідарности, без зненависти й цькування, але також без вагання й без занедбань, з риском непопулярности, — з повною відповідальністю без дешевої демагогії.

Коли ж сучасна духова еліта не сповнила свого завдання, тоді мусять університети пригадати собі своє

(Закінчення на ст. 3-ій)

Олена Бойко-Сміт

ЯКИЙ ЦЕЙ СВІТ МАЛИЙ!

Відбуваючи кілька подорожей по Европі, я завжди верталася з певним розчаруванням, бо по дорозі зустрічала людей різних національностей, але ніколи не мала щастя зустрінути когось з українців. Коли ж теперішна моя подорож (плавба вітрильником) мала бути того року, що давала найменше можливостей такої зустрічі, я ніколи не очікувала, що саме цим разом матиму більше щастя.

А однак, світ — дійсно ,,малий'', а день 5-го вересня 1977-го року залишиться в моїй пам'яті як вийнятковий. Залишаючи в червні Америку, я знала, що українці з усіх-усюдів з'їдуться при кінці вересня до Риму, щоби привітати свого Патріярха Йосифа з його подвійним ювілеєм, тому я так плянувала мою подорож, щоби доплисти на ту пору до Риму і також взяти участь в тих святкуваннях. Перепливши щасливо Атлантик,та мавши ще досить часу, задержались ми довше в Ґібральтарі, перепливаючи кілька разів до Африки і назад.

По якомусь часі ми вже стали такі певні себе, що не звертали уваги на перестороги тубильців перед несподіваними східніми вітрами. І саме як ми того найменше сподівалися, сильний вітер пірвав нас у свої обійми і ми повних два дні були безпомічною іграшкою розбурханих, воюючих між собою хвиль Атлантику та Середземного моря. Вкінці, пізнім вечером другого дня, вдалося нам добитися до якоїсь малої місцевости Африки. Мій муж, змучений дводенною безустанною боротьбою зі стихією, заснув ,,на пні", а я почала бодай згрубша приводити до порядку Simoon-а, наш вітрильник. Нараз чую недалеко голосну розмову, розпізнаю німецьку мову, сила її степенується, аж вкінці переходить в сварку, а далі... (свобідно за Шевченком)

стрепенулась я, небога,
бо давно не чула
хрещеної тої мови...

Мої незнані співрозмовці, вичерпавши мабуть весь запас німецької мови, зачали надобре сваритися нашою рідною, українською мовою.

В першій хвилині тривожна думка пройняла мене,чи я,боронь Боже,в наслідок дводенного страхіття нагло опинилася ,,не при собі". Бо деж це можливо, щоби в Африці,в якійсь малій місцевості,українська мова...А може це моряки з ,,казьонного'' корабля п'яні заблукали... Але ні — це таки галицькі ,,сочисті" вислови. Прислухуюсь ще хвилю, а впевнившись, що зі мною ,,все в порядку", віднаходжу буллгорн (не знаю української назви) і кричу таки українською мовою в напрямі голосів: ,,А будете ви там тихо!". І дійсно, все затихло. По хвилині бачу, що засвітилося світло,але хоч яка велика радість та цікавість до рідних, то втома перемагає і я засипляю.

Не знаю як довго я спала, але чую, що хтось мене будить, відкриваю очі і в темноті розпізнаю двох молодих людей, які навипередки стараються розповісти, що вони, почувши українську мову, не могли чекати до рана, але таки серед ночі відшукали ,,своїх". На мій запит, як вони серед різних човнів відшукали властивий, радісно відповідають: ,,Маленький блакитно-жовтий прапорець нижче американського на вашім човні запровадив нас". Я, зворушена, кидаюсь їм на шию, а з дальшого їх оповідання довідуюся, що вони українські студенти з Німеччини та що вони, йдучи за прикладом німців, вже від двох місяців на вітрильнику звиджують країни Середземного моря. Від них довідуюся про назву місцевости, в пристані якої і вони і ми опинилися несподівано, шукаючи схоронища перед бурею. Вміжчасі бода в пристані цілком успокоїлася так, що при електричній лямпі можна свобідно розмовляти. З черги я розповіла їм коротко про себе та мої ,,морські" пляни, що викликаю в них зразу недовір'я, яке опісля переходить в подив. Одначе я не можу заховати перед ними втоми, тому вони, після півгодинних ,,відвідин", відпливають до свого вітрильника, обіцюючи загостити на другий день.

Ранок наступного дня, наче хотів би нам винагородити за два попередні грізні дні, був прегарний. Пробудившись, чую побіч себе розмову та розпізнаю голоси мого мужа та вчорашніх ,,краянів". Не зраджуючись, що я збудилася, не можу собі відмовити приємности, підслухуючи їхню ,,розмову" — шкодую, що не могла взяти її на ленту — тож коли вони із своїм знанням кількох англійських слів, а мій муж із таким самим запасом німецьких та українських, ,,дійшли ні в кут, ні в двері'', я не видержала і розсміялась. Запивши таку незвичайну зустріч знаменитим вином, що його я дістала на американській базі на Азорах, намовляємо наших гостей, щоби разом з нами прямували до Риму. На жаль, їх пляни ніяк не дадуться змінити, тому по кількагодинній милій розмові бажаємо собі ,,доброго вітру", а годину пізніше їх човен випливає з пристані, а за ним несеться в останнє моє: ,,А щаслива вам дорога!".

Ми тоді ще не знали, що й з нашої плавби до Риму нічого не вийде. Щойно всівши до лодки (якою з вітрильника перепливається до берега), ми зі страхом ствердили, що наш після тих двох днів боротьби з морем є в такому оплаканому стані, що пускатися ним на відкрите море було б крайньо небезпечним, замість з Ґібральтару на схід, ми були змушені посуватися) і то дуже уважно) здовж східніх берегів Еспанії та шукати відповідного місця, де можна було б взятися до основного ремонту а зимуючи, основно звидіти південнозахідню Европу.

Але до Риму ми таки з весною заплиблемо!

Коли я, переглядаючи мої щоденні записки, рішилася написати саме про цей епізод, то роблю це з практичних міркувань: Здається нема тепер в світі країни, де доля не кинула б української людини. Для багатьох з них життя без рідного середовища стає нестерпним, тому напевно радо зустрінули б подібних собі ,,зашельців''. Практично: В кого з читачів ,,Свободи'' є рідні чи приятелі, які були б жадні такої зустрічі, а які живуть на трасі моєї дальшої подорожі (Південна Европа, Суез, Середні Схід, Далекий Схід в дорозі до Австралії) прошу подати мені, на адресу ,,Свободи'', їхню адресу (дуже важне: число телефону!), а напевно зробите і їм і мені велику приємність, за яку будемо вдячні.

Маруся Ігнатишин-Логуш

З СЕРЦЕМ НА ДОЛОНІ

(Спогад)

(1)

...а молодість не вернеться,
не вернеться вона...
(нар. пісня)

Була золота осінь. Вже зібрано плоди в довколишніх виноградниках, що віночком обвили мальовниче містечко Мукачів зі своїм древнім замком, який видно здалека, коли наближатися з будь-якого боку цього старовинного міста, овіяного леґендами та історичною славою. Про це свідчать фортечні споруди, які оточують гостроверху сопку, що вирвалася з-під широкої рівнини.

Про первісне спорудження мукачівського замку, — цієї воєнно-архітектурної пам'ятки, що сягає віком своїм в середньовіччя, немає точних історичних даних, але за народними переказами — це була фортеця, що служила для укріплення кордонів Київської Руси за Карпатами вже в IX-X сторіччях. Пізніше на місце фортеці розбудовано замок руським князем Федором Курятовичем, якого литовський князь Витовт витиснув з Поділля і який, бувши в добрих відносинах з угорським королем Сіґізмундом, знайшов притулок на Закарпатті і в 1396 році король дав йому в володіння Мукачево та закріплені за містом довколишні землі аж по Маковицю.

Корятович, перебудувавши замок на свою резиденцію, дав видовбати в скелі колодязь глибиною 85 метрів, а замок обвів глибоким сухим ровом й фортечною стіною з чотирма круглими баштами, з яких три збереглись до сьогоднішнього дня. Про цю круту сопку, вулканічного походження, збереглось чимало переказів в народі, в яких розповідається, що вона була з страшними муками висипана штучно невільниками й звідси, начебто, пішла назва міста Мукачів. Під час небезпеки рів заливався водою, а внутрішній берег, обведений дубовим частоколом, називався паланком (від цього донедавна прозвано два присілки в підніжжю замку — один Паланок, а другий Підгород), де мешкали майстри, які обслуговували замок, а під час облоги обороняли його від напасників. Вже в сиву давнину замок служив охороною торговельних і воєнних шляхів, що тут схрещувались і один з них проходив через Верецький перевал та називався Великими Руськими воротами. Це був один з тих шляхів, по якому переселялися різні народи, витісняючи один одного — обри, ґоти й багато інших племен.

Після смерти Ф. Корятовича 1414 р. замок протягом віків переходив в руки різних володарів, серед яких були й королі.

Цікавий факт що в 1805 році, коли Наполеон захопив Відень й вступив на угорську територію, усі королівські клейдони вивезли з Буди до Мукачівського замку, де вони зберігалися аж до 6 березня 1806 р. Під час угорської революції 1848-49 років замок служив тюрмою,яку закрили щойно 1856 року, після чого замок почав поволі занепадати й піддаватися руїні. Щойно в 1922-26 рр. його відбудовано й перетворено на військові казарми чехословацького війська.

Князь Корятович, крім замку, збудував біля манастиря з другого кінця міста величаву церкву. Манастир цей заснував раніше угорський король Андрій, який в 1015 році одружився з донькою Ярослава Мудрого Анастазією й, привівши з собою багато киівлян та перших ченців, збудував для них манастир біля Мукачева над річкою Латорицею на Чернечій горі, як її пізніше прозвали. В Угорщині вже в той час панувала східня віра, а на королівському дворі вживалася слов'янська мова, де високими урядовцями були вельможі з України-Київської Руси. В 1204 році папа Інокентій III скаржився, що в Угорщині величезна кількість грецьких манастирів, а тільки один латинського обряду.

Князь Корятович був дуже популярною людиною й люблений населенням. Він збагатив Закарпаття українським населенням, бо привів з собою біля 40-60 тисяч подолян й згодом прийнялося в оповіданнях, що основоположником манастиря був Корятович. При вході до манастиря в маленькій кімнаті, що служила каплицею перед збудованням величавої церкви, висить портрет Корятовича. В манастирі на Чернечій горі містився маленький шпиталь, яким завідували черниці.

Згодом манастир перейшов в управління оо. Василіян і завдяки їхньому Ігуменові о. Решетилові тут закріплювалося українство. Перед Другою світовою війною в підніжжю манастиря часто розташовувався пластовий табір і монахи обдаровували пластунів плодами з великого манастирського маєтку,а ввечорі приходили посидіти біля ватри, де вільно обговорювали національні проблеми, що були так скомпліковані політикою чеського уряду, зокрема від часу, як помер перший президент ЧСР, великий приятель українців, Т. Ґ. Масарик, а на його місце прийшов русофіл Едвард Бенеш.

За часів існування Закарпаття, як складової частини ЧСР, манастир був ще й тим славний, що тут щорічно відбувалася велика проща-відпуст на Першу Богородицю, 28 серпня, на яку з'їжджалися прочани з усіх кінців Закарпаття. Відпуст тривав три тижні. Сюди приїздили возами родини з дітьми, купці, цигани й злодії, й обов'язково торгівці каліками-жебраками, якими вони обставляли довжелезний шлях, виставляючи їх жахливо спотворені рештки людського тіла й вигляду й заставляли, морячи голодом й биттям, благати милостині.

(Продовження буде)

Едвард Ґерек прибув до Італії

Рим. — Ройтер інформує, що у вівторок, 29-го листопада, до Італії прибув з офіційною візитою польський комуністичний верховода, генеральний секретар польської Компартії Едвард Ґерек. На летовищі Ґерека вітали прем'єр італійського уряду Джуліо Андреотті, а також міністер закордонних справ Ватикану монсеніор Доменіко ді Лука. В часі свого перебування в Італії Ґерек наміряється підписати декілька торговельних договорів, особливо договір про доставу Польщі автомобілів і моторів „Фіят". В кінці тижня Ґерека прийме на спеціяльній авдієнції папа Павло VI і він буде першим польським комуністичним ватажком, який розмовлятиме офіційно з Папою. Як відомо, 80 відсотків польського населення становлять католики римського обряду, які становлять, враховуючи їхню солідарність з Церквою, неабияку силу в Польщі.

ДОВКІЛЛЯ ТА ЛЮДИНА...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

первісне і основне завдання, коли то не даремно одним окресленням були називані професорські викладові пульти, що й проповідниці у храмах.

Професорські катедри мали служити не тільки навчанню, але також духовій формації, при чому під „формацією" не треба злобно розуміти однобокої „зрівняловки". Саме славетний та виправданий академічний клич „академічної свободи" („лібертас академіка") перечить тому, бо ця академічна свобода засновується на плюралізмі різних поглядів. Ідеться отже не про зрівнювання людей в одному конкретному напрямку, але про формацію свобідної індивідуальности із власними поглядами та переконаннями, — але й з відвагою вміти постояти за ці переконання, із рівночасною готовістю рахуватися з чужими переконаннями, на їх уважати, ба навіть їх цінити. Ішлося отже про формацію „цілої" людини, її підготови до життя й до дії в житті, — у спільноті рівних співгромадян із рівними правами. Формація це, отже, ніякий накинений примус якоїсь конкретної ідеології, що спирається на якусь апріористичну „правду", — навпаки, це заохота до шукання правди, це виховання до постійного „ставання", а не до штивного „буття".

Сьогодні використовується „академічну свободу" (подібно як використовується в політичному житті демократію) до самознищення спільноти, до знецінення розуміння університету, до розкладу університету. Використовується в університетах саме необмежену свободу голошеного слова, щоб із висоти катедр старовинних традиційних університетів проголошувати однобокі доктрини, що саме заперечують свободу. Проголошується доктрини, як буцім то світ треба поправити насильством, а собою проклін, а ніколи не собою проклін, а ніколи не стає благословінням. Защеплюваними доктринами позбавляється сучасну молодь СВОБОДИ ВЛАСНОЇ ДУМКИ, плюралізму можливої дії, — під споглядним видивом кращої майбутности у сірім світі манекенів і роботів.

Тому я дуже радію бажання ініціяторів нашого циклу про „проблематику довкілля в минулому та будучому", що вони цей вечір рішили присвятити саме ЛЮДИНІ, як одному із факторів довкілля, а зокрема, що вони бажали присвятити вечір так дуже занедбаній проблемі ФОРМАЦІЇ людини, — в школах, в університетах, в молодіжних організаціях, які форми вони не мали б прийняти.

В школі основне завдання падає таки на учителя, і від його вартости залежить рівень навчання: від його фахового знання, але й від його покликання, від його настанови до життя, до світу, до тривожливих проблем. А що саме в школі так багато знищено питання „вишколу учителя на завтра" має першорядне значення і ми з нетерпінням чекаємо на перший виклад д-ра Ролянда Кремера, професора учительського семінара. Коли ФОРМАЦІЯ зачинається вже в народній (вселюдній) школі, то вивершення формації належить університетам, про що вже був натяк, але ж основніше почуємо про те від другого висококваліфікованого референта, кол. гімназійного директора, Г. Г. Тідеманна, ще має говорити про „університет — завтра", на підставі аналізи нових високошкільних законів. Застановляючись над питанням, чи університет має бути масовою установою до „серійної продукції" чи навпаки, демократичною установою навчання й досліду, він автоматично мусить вказати, що демократичне виховання стоїть у різкім протиставленні до теперішньої тенденції сполітизувати університети, із метою витворити товпи пролетарів нового типу — спролетаризованих інтеліґентів, безвольно керованих за „директивою з центру".

Коли ж модерна школа з повним правом старається притягнути до співдії молодь, то тут є дуже важливе використання молодіжних організацій, але ж треба вибрати найбільше доцільну форму. І тій проблемі присвячена третя доповідь — проф. д-ра Й. Кратохвіля, який поставив собі ціллю розглянути різні можливості: вільні рухи, клюби, об'єднання й товариства, чи фанатичні секти. Які конкретні завдання зможуть перейняти ці інституції у вихованні молоді?

НЮРНБЕРҐ В РИМІ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

вєтським судом окремих підсудних, яких однак совєтські власті не допустили до оборони. Серед них були Едвард Вілліямс ЗСА), оборонець А. Гінзбурга, Джон МекДональд (Велика Британія), оборонець Ю. Орлова, Мелвін Вольф (ЗСА), оборонець М. Руденка і Тихого, Буртон Голл (ЗСА), оборонець О. Сергієнка та інші. Виступи цих адвокатів були не тільки обороною своїх клієнтів, але і обвинуваченням совєтської системи правосуддя, бо ж ні одного з адвокатів не допущено до оборони. Як відомо, адвоката Голла видворено з Києва. У залі слухання ще були родини свідків і політв'язнів, допущена була теж публіка і преса.

На початку слухання прочитано звернення академіка Сахарова. В дуже прецизному листі, автор, що зв'язав своє ім'я з цією ініціятивою трибуналу, закликав розглянути найновіші факти порушення прав людини у світі, Декларації прав людини та відповідних міжнародних пактів, а також Гельсінкських угод. Окремо д-р Сахаров домагається розглянення кількох найновіших випадків знущання над інакшедумаючими в СССР. Крім порушення основних громадських і політичних прав в СССР, д-р Сахаров пригадує про соціяльні та економічні права, свободу релігії, розвиток національних культур, право на вільне подорожування по країні та на еміґрацію. Він пригадує також про потребу розглянення того факту, що совєтський режим вживає психіятрію як репресивний засіб проти інакшедумаючих. Д-р Сахаров називає поіменно урядово заборонені релігійні спільноти, такі як баптисти-ініціятивники, адвентисти, істинно православні, п'ятидесятники і Українську Греко-Католицьку Церкву. Згадує також прізвища останньо засуджених чи ув'язнених. На 37 прізвищ в цьому документі є 9 українських.

„Захист людських прав — закінчує листа д-р Сахаров — де б вони не були порушувані, є обороною людськости, обороною нашої власної майбутности".

Також прислав листа трибуналові письменник А. Солженіцин, в якому згадав двох в'язнів, що сидять в тюрмах не 15 днів, але 15 років, а саме Ігоря Огурцева і Святослава Караванського. Солженіцин сказав: „Кожне нове прізвище на цій безнадійно довгій листі, що вашим слуханням вдасться винести на світло денне, надасть вам право на вдячність цілого людства".

УВ'ЯЗНЕНИЙ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

сенс життя, на дух його. Цій хитромудрій і пляномірно провадженій політиці асиміляції можуть протиставитись тільки сильні. Їх мало, але навіть із самим фактом свого існування вони викривають чорну несправедливість задумів асиміляторів, бо тимчасові успіхи асиміляторів не є наслідком їхньої справедливости, а лише результатом їхньої сатанічної могутности.

Хіба, наприклад, Е. Кузнєцов, про якого можна сказати євангельськими словами: „Це — істинний ізраїльтянин, в нього нема лестощів", не є наочним свідченням про безпідставність захованих сподівань Богоборчої держави, яка в зловісній гордості своїй перешкоджає людям жити згідно з традиціями батьків і намірилася створити т. зв. нову людину, міцно приковану до визнавання лише ідеології, що схвалена урядом?

Кузнєцов — Людина багатьох яскравих талантів, чудовий організатор і проникливий знавець людей. Хіба не міг би він, подібно до багатьох інших і навіть з більшим успіхом, пристосуватися до цієї системи, заглушивши волелюбні поривання, веління совісти і поклик крови? Але він вибрав інший шлях, і ось вже 15-ий рік несе мученицького хреста в'язня, що особливо важкий для нього, як для єврея і для небуденної людини. Не диво, що ця самобутня постать стала в нашій каторжній зоні подібною до лакмусового паперу, що виявляє справжнє обличчя кожного: нема жадної людини, яка б не шанувала Кузнєцова, як нема й жадного мерзотника, який би не лякався та ненавидів його. Така недвозначна поляризація добра та зла, одним із стрижнів якої є ставлення до того унікального феномену — сімени Авраама та Якова, є характеристична для всього світу, і я в молитвах своїх прошу Господа, щоб вчинив Він ту гармонію міжнаціональних і різноісповідальних відносин, яка склалась у нашій в'язниці протягом багатолітнього щоденного супротивлення силам темряви, взірцем для всіх чесних людей.

Я звертаюся до всіх людей доброї волі і, в першу чергу, до всіх істинних синів Ізраїлевих з закликом зробити все можливе для звільнення Едварда Кузнєцова та його товаришів. Вони — дух цього позбавленого духовости світу, і боротьби за їхнє визволення з полону не можна віддати на поталу будь-яким тоталітарним міркуванням.

Для багатьох з нас, людей іншої віри, доля їхня стала символічною. Нехай же послужить їхнє визволення праобразом майбутньої волі для усіх дітей Господніх!

1 вересня 1977

Священик Василь Романюк"

ЄГИПЕТ ЗІРВАВ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

наступної „вершинної конференції", яка має відбутися в Багдаді, Ірак.

Натомість конференція в Тріполі вирішила „дипломатично ізолювати" Єгипет, встановити економічні санкції та перенести осідок Арабської Ліги з Каїра до іншої арабської столиці.

Коментатори вказують, що без Іраку новий „арабський фронт" проти Ізраїля і Єгипту не матиме поважної сили. Крім того, президент Садат вже раніше відкликав єгипетських амбасадорів з Іраку, Сирії, Альжирії, Південного Ємену та Совєтського Союзу, закидаючи їм вороже наставлення до Єгипту. Лівія сама зірвала дипломатичні та інші зв'язки з урядом Садата і то в день, коли він прибув до Ізраїля, щоб виголосити промову в парляменті та переговорювати з ізраїльськими лідерами.

Конференція в Тріполі довела до порозуміння між Палестинською Визвольною Організацією та іншими більш радикальними, палестинськими групами. Вони видали спільний комунікат, в якому відкинули можливість будь-яких переговорів з Ізраїлем і відкинули поновне скликання Женевської мирової конференції. Досі ПВО погоджувалася брати участь у Женевській конференції, але під умовою, що палестинців представлятимуть члени саме ПВО. Тепер ця організація, очолювана Ясіром Арафатом, погодилася на більш скрайнє становище, обстоюване радикальними палестинськими групами.

Не зважаючи на „вершинну конференцію" в Тріполі, єгипетські власті продовжують підготову до нарад в Каїрі, які мають відбутися в половині грудня і в яких братимуть участь представники Єгипту, Ізраїля, ЗСА та Об'єднаних Націй. Інші арабські держави або брали участь в „анти-Садатській" конференції в Лівії, або зайняли більш поміркoване становище, відмовляючись посилати своїх представників і до Тріполі і до Каїра. Йорданський король Гуссейн, лідер поміркованого напрямку серед арабів, в неділю, 4-го грудня, повідомив, що поїде до Каїра та Дамаску, щоб старатися наладнати відносини між Єгиптом і Сирією, двома найсильнішими арабськими державами, ворожнечу яких поглибив ізраїльсько-єгипетський діялог.

Того дня президент Садат заявив під час пресового інтерв'ю, що Ізраїль мусить погодитися на „концесії", точніше, на звільнення окупованих арабських територій та створення „палестинської батьківщини", якщо хоче, щоб увінчались успіхом будь-які мирові переговори. Натомість ізраїльський прем'єр Менахем Бегін, перебуваючи на відвідинах в Лондоні, сказав, що його уряд ніколи не погодиться на створення „палестинської батьківщини", бо така держава була б дуже великою загрозою для безпеки Ізраїля. Він, однак, закликав всі держави світу дати Ізраїлеві змогу дійти до порозуміння з арабами, вказуючи, що ініціятива Садата відкрила шлях до замирення.

Ситуація на Близькому Сході спонукала Державний департамент ЗСА вислати до Совєтського Союзу — Америка і СССР є співпредсідниками Женевської конференції — Филипа Габіба, підсекретаря для політичних справ, для обговорення найновіших подій. Москва, як відомо, відмовилася брати участь в каїрській конференції, хоча Вашінгтон кількакратно закликав Совєтський Союз „виконувати свою відповідальну ролю співпредсідника" Женевської конференції. СССР скритикував кроки президента Садата, твердячи, що вони можуть „розбити Женевську конференцію ще заки вона почнеться".

ПОТРЕБИ І МОЖЛИВОСТІ...

(Продовження зі стор. 2-ої)

соборної української держави — Української Народньої Республіки, що була проголошена в Києві IV Універсалом Центральної Ради 22 січня 1918 року і Актом соборности Трудового Конгресу 22 січня 1919 року. Суверенну і соборну Українську Народню Республіку силою зброї загарбала і знищила совєтська Росія, створивши на її місці маріонеткову і фіктивну українську псевдодержаву у вигляді Української Совєтської Соціялістичної Республіки і так само насильно включивши її в СССР, заснований з волі Москви на підставі так зв. союзного договору з 31 грудня 1922 року.

Отже, головними стратегічними лініями і принципами української національно-визвольної політики є безкомпромісова боротьба проти російсько-комуністичного імперіялізму за відновлення державної суверенности України; відкинення теорії, що УССР є українською державою і продовженням та спадкоємцем УНР, отже заперечення будь-якої законности УССР та її номінально-федеративного статусу в конституційних рамках СССР; розподіл російсько-совєтської імперії на самостійні національні держави в етнографічних межах кожного народу, що входить тепер у склад СССР.

Утопічною і неприйнятною, зі становища української національно-визвольної політики є також теза про „перетворення УССР в УНР", авторами якої є деякі наші еміграційні політичні „реалісти". Підставою цієї тези є покладання надій на „лібералізацію" і „демократизацію" совєтського режиму та на реформу конституційної структури СССР. В процесі цього „лібералізаційного" і „реформістського" процесу Україна, мовляв, могла б здобути вищий рівень автономії, навіть статус сателітної держави, і врешті „перетворилася б" в УНР. Таке теоретизування є виявом політичної наївности і думанням „за власним бажанням", бо воно позбавлене всякого реалізму. Однаковим виявом політичної наївности було кваліфікування тими ж самими політичними „реалістами" горезвісної „Заяви про сучасну ситуацію в Україні" 35-ти українських професорів американських університетів, висланої керівникам Кремля та їхнім київським ставленикам, як „один з елементів реальної політики" й як „спробу покликати совєтські чинники на діялог".

Для здійснення цих політичних орієнтацій, тез і розумувань немає ніяких реальних перспектив. Їх заперечує загострення брежневського неосталінізму всередині СССР, котрий стає щораз більш догматично непримиренним навіть у відношенні до закордонних комуністичних партій, і посилення імперіялістичної політики Москви назовні. Кремлівські можновладці не допустять жадної лібералізації, бо усвідомлюють, що вона допровадила б до неминучого послаблення їхнього режиму і, в кінцевому результаті, до упадку режиму і самої імперії.

Продовження буде

Інж. Є. Івашкова...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

ді: Леся Дума-Лебедь, Єлисавета Сидор-Чарторийська, Андрій Прядка; референти зв'язків з міською управою: капітан Михайло Лучов і ляйтенант Григорій Полчі; мистецька комісія: інж. Тарас Гірняк — голова, інж. Ярослав Рубель, Тиміш Шевчук — член; комісія УНФонду: Микола Кузик — голова, Лев Пришляк, Степан Селешко, Василь Расяк — члени; представники громад: Іван Хома — Бруклин, Іван Вітюк — Асторія; Контрольна комісія: мгр Іван Винник — голова, д-р Іван Флис, Степан Чума, проф. Павлина Андрієнко-Данчук, Олена Гентіш — члени; Товариський суд: д-р О. Соколишин, д-р Василь Палідвор, адв. О. Германюк, д-р Ірина Падох і Микола Турецький. До Номінаційної Комісії, яка займалася на протязі 3-ох місяців укомплектуванням листи членів до нової Управи входили: Микола Грицковян — голова, Андрій Прядка — секретар, пані Ірина Куровицька, інж. Юрій Гончаренко, ред. Володимир Левенець, капітан Михайло Лучов і Степан Чума — члени. Комісія була затверджена Загальними Зборами з додатком Василя Магаля.

Загальні Збори почалися молитвою, що її започаткував почесний голова КОУАО адв. Роман Гуглевич, а після вшанування пам'яти померлих членів, зокрема двох членів Управи бл. п. Іванни Бенцаль і Михайла Коцка, обрано ділову Президію в особах ред. В. Левенець — голова, пані Марія Нестерчук і ред. І. Длябога — заступники голови і Леся Гой та Єлисавета Сидор-Чарторийська — секретарі. до почесної президії попрошено почесного голову адв. Р. Гуглевича, колишніх голів мгр І. Винника, д-р В. Палідвора, д-ра В. Савчака і мгр І. Базарка, який репрезентував також Екзекутиву УККА. Приявні з помітним зацікавленням вислухали обширного звіту голови інж. Є. Івашкова, голови Комітету Оборони України д-ра А. Лозинського, фінансового референта М. Хоманчука і доповнюючого звіту імпрезового референта С. Чуми. Голова зокрема довше зупинився над Всеукраїнською Маніфестацією, яка відбулася осінню цього року і яка збільшила престиж української громади в Метрополітальному Ню Йорку. В маніфестації брали участь 33 Відділи УККА східного побережжя. „Але, коли враховувати, — заявив голова, — що в Ню Йорку і околиці живе біля 80.000 українців і діє понад 90 організацій і установ, то участь українців в обороні України була малою".

Голова Комітету Оборони України ствердив, що Комітет провів сім основних акцій за час своєї діяльности, а саме: використав приїзд президента Картера до ОН і відбув коротку привітальну маніфестацію, яка знайшла широкий розголос в пресі; передав меморандум представникам американської місії до ОН в справі оборони М. Руденка, О. Тихого й інших політичних в'язнів; займався писанням листів до Президента ЗСА, сенаторів і конгресменів у цій же справі; збирав підписи під окремими петиціями, які тривали майже 5 місяців і їх передано опісля американським законодавцям і переводив інші більш чи менш вдалі акції. Комітет вів також акцію для вибору на посадника Ню Йорку конгресмена Едварда Кача і відбув з ним дві зустрічі в Ню Йорку і в Асторії з участю українського громадянства. Чимало праці члени Комітету вклали у підготову маніфестації у вересні ц. р. й ініціювали демонстрацію під совєтською місією до ОН.

Після коротких звітів інших референтів, Контрольної комісії (І. Винник) і Товариського суду (В. Савчак), уділено абсолюторію уступаючій Управі і вислухано коротке привітання мгра І. Базарка, репрезентанта Екзекутиви УККА, який підтвердив велику працю, проведену КОУАО, а зокрема у підготовці Маніфестації й інших більших імпрезах, які відбувалися в Ню Йорку. Над деякими справами, зокрема статутовими, відбулась пожвавлена дискусія метою якої було поправити працю Управи Об'єднаного Комітету і ще більше наблизити її до потреб громади. Прийнято також бюджет КОУАО у висоті 32.000 долярів, який включає 15.000 УНФонду 1.500 на СКВУ, 2.000 на працю Комітету Оборони України тощо.

У своєму заключному слові переобраний голова інж. Є. Івашків дешо дорікав українській громаді Метрополітального Ню Йорку за її збайдужіння, слабу фреквенцію на українських імпрезах, влаштовуваних великими зусиллями, невиконування своїх завдань у відношенні до України, зокрема воюючої України і тих політичних в'язнів, які вже довгими роками караються по комуно-московських концтаборах, в'язницях і психіятричних заведеннях. Він закликав до більшої активности.

О год. 6-ій вечором голова Президії ред. В. Левенець закрив формально Загальні Збори УОУАО, побажав успіхів новообраній Управі, подякувавши перед тим представникові Централі УККА, комісіям за переведену працю і організаціям, які вислали на Збори своїх представників.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 11-го ГРУДНЯ 1977 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва свв. ап. Петра і Павла 102 Відд., о год. 11:30 ранку в залі церкви св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. — І. Попович, предс., І. Жгута, кас., М. Бобечко, секр.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як впопудне 30-го грудня 1977 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1977 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у П'ЯТНИЦЮ, 30-го ГРУДНЯ 1977 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

ТАРЗАН, Ч. 7865. Знову приятелі



Один з тих ключів, пане Дровн, відчинить двері твоєї келії.

Чи „королева" дала тобі завдання наново звербувати мене до її руху?!

Ні! Я стараюся звербувати тебе до руху двох осіб, які протиставитимуться двом сотням...

Що?!

Ти і я, Доне, перешкодимо Делілі Джейд виконати її жахливий задум!

Тепер я дійсно переконаний, що ти божевільний, Тарзане... Але теж знаю, що ти тепер знову звучиш як мій приятель!